

Nr 242

Av herr **Johansson, Knut**, och herr **Eriksson, Einar**, i anledning av
Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till byggnadsstyrelsen.

(Lika lydande med motion nr 284 i Andra kammaren)

Det åligger byggnadsstyrelsen att förutom andra uppgifter även vara det centrala organet för plan- och byggnadsväsendet i riket. Ledningen av samhällsplaneringen ankommer närmast på styrelsens planbyrå. För denna för hela vårt land synnerligen betydelsefulla verksamhet förfogar styrelsen över anmärkningsvärt blygsamma resurser. I planbyråns organisation ingår sålunda blott 21 tjänstemän, vartill kommer viss biträdespersonal.

I 1960 års byggnadsstyrelseutrednings slutbetänkande (SOU 1962: 37), som behandlar byggnadsstyrelsens arbetsuppgifter och personalorganisation, har förslag avgetts till riktlinjer för planbyråns verksamhet och till vissa åtgärder för att anpassa resurserna i anslutning härtill.

Utredningen erinrar härvid bl. a. om att det på byggnadsstyrelsen ankommer att utfärda sådana anvisningar och föreskrifter som kan erfordras utöver lagstiftningens allmänt hållna och många gånger avsiktligt knapphändiga föreskrifter samt vidare att styrelsen skall lämna informationer och råd i alla slag av frågor som faller inom dess arbetsområde.

Kraven på upplysning och rådgivning inom planbyråns verksamhet visar en kraftig och oavbruten stegring, konstaterar utredningen. Anledningen torde framför allt vara att söka i den ökade komplikation som efter hand kommit att känneteckna samhällsbyggandets problem och i det ökade intresset för dessa problem. En i lämpliga former bedriven upplysningsverksamhet är enligt utredningen utan tvivel ett av de verksamaste medlen att möta detta intresse, att skapa opinion för en högre planstandard och kring samhällsplaneringens strävanden i övrigt samt därmed även att påverka planläggningsarbetet och dess resultat.

Bland de åtgärder som är tänkbara för en rätt bedriven information, finner utredningen det angeläget att planbyråns publikationsverksamhet bedrivs på ett effektivare och publicistiskt mera slagkraftigt sätt än hittills. Vissa av de publikationer som utges av andra verk, exempelvis arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen borde härvid kunna tjäna till ledning.

Nu nämnda önkemål kan enligt utredningen inte tillgodoses med mindre att en tjänst inrättas för att till styrelsen knyta en person med utbildning och erfarenhet av hithörande uppgifter. Utredningen föreslår att en tjänst som förste byråsekreterare beräknas för ändamålet. Anslagsposten för publikationstryck måste vidare väsentligt höjas, och utredningen beräknar för budgetåret 1963/64 behovet till 80 000 kr. innebärande en ökning med 62 000 kr. Utredningen räknar med att verksamheten kan bli i stort sett självbärande.

Utredningen redovisar vidare olika frågor och problem inom samhällsplaneringens område som det bör ankomma på planbyrån att närmare utreda, kartlägga och bearbeta. Hit hör självfallet en mängd spörsmål, som till följd av den numera decentraliserade beslutanderätten i planfrågor kräver samordning, anvisningar och råd.

Utredningen föreslår ingen personalförstärkning inom planbyrån för denna sistnämnda verksamhet men finner det självklart att nödvändig expertis från fall till fall får sökas utanför byrån. Ett angeläget önskemål är därför att byrån tillförsäkras ekonomiska möjligheter att anlita fristående expertis för att självständigt eller i samarbete med byråns fasta personal lösa vissa avgränsade utredningsuppgifter. Utredningen föreslår att för budgetåret 1963/64 200 000 kr. ställes till byggnadsstyrelsens förfogande för att inom dess planbyrå, tekniska byrå och kulturhistoriska byrå användas för särskilda utredningar och arvoden till viss expertis m. m.

Utredningens uttalanden rörande planbyrån och dess verksamhet har vid remissbehandlingen av betänkandet ytterligare understrukits, varvid man särskilt tryckt på nödvändigheten att byrån förses med tillräckliga resurser för att rätt fullgöra sin uppgift som rikets centrala planorgan.

I statsverkspropositionen (bil. 8) har chefen för kommunikationsdepartementet vid sina förslag rörande byggnadsväsendet ansett planbyråns verksamhet vara av synnerligen stor betydelse och anslutit sig till de av utredningen angivna riktlinjerna för byråns verksamhet. Vid sina ställningstaganden till de framlagda konkreta förslagen har departementschefen emellertid *dels* avstyrkt den ovannämnda tjänsten som förste byråsekreterare, *dels* föreslagit att endast 100 000 kr. skall beräknas för särskilda utredningar och arvoden till viss expertis m. m., *dels ock* upptagit posten Publikationstryck på byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag med endast 30 000 kr.

För vår del finner vi de av departementschefen föreslagna begränsningarna av anslagen för bl. a. planbyråns verksamhet otillfredsställande och anser i likhet med ett stort antal remissinstanser och i anslutning till departementschefens allmänna uttalanden att de av utredningen framlagda, här förut relaterade förslagen, vilka uppenbarligen är att anse som minimiförslag, nu bör genomföras.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av anslag till byggnadsstyrelsen för budgetåret 1963/64 måtte besluta i enlighet med vad vi här förordat och sålunda

- a) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 432 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	4 409 300
4. Rörligt tillägg <i>förslagsvis</i>	2 414 000

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter förslagsvis	114 300
	Summa kronor 8 381 700
b) till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 8 381 700 kr.	
c) till Byggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 998 000 kr.	

Stockholm den 24 januari 1963

Knut Johansson

Einar Eriksson

Nr 243

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar.

(Lika lydande med motion nr 288 i Andra kammaren)

Vid flera riksdagar har i motioner påtalats den stora eftersläpningen beträffande utbetalande av statsbidrag till för länge sedan färdigställda arbeten för vatten och avlopp. Förutom om höjda anslag har framställning gjorts om framläggande av en plan för eftersläpningens snara avveckling. Det är för kommunerna, som för utveckling av sina tätorter behöver vatten och avloppsledningar liksom avloppsreningsverk, av värde att kunna bättre bedöma när de verkligen kan få de statsbidrag som härför ställts i utsikt. I stället har eftersläpningen år från år vuxit vilket för kommunerna direkt medfört likviditetssvårigheter och ränteförluster. Till saken hör dessutom att medan den byggnadspolitik, för vilken lösandet av de sanitära problemen är en nödvändig förutsättning, gynnas genom låneprioritering och även i fråga om räntorna, har byggande av vatten- och avloppsanläggningar konsekvent satts i strykclass.

När eftersläpningen påtalats har också berörts det förhållandet att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom en anledning till eftersläpningen anfört, att sådana anläggningar mer och mer kommit att avse glesare bebyggelser av tätortskaraktär med längre ledningar. De därav ökade kostnaderna skulle således ha föranlett eftersläpningar. Detta innebär i klartext att det är till icke ringa del landsbygds- och glesortskommuner som får vänta på bidragen och som träffas av likviditetssvårigheter samt ränteförluster. I den mån som de därav ser sig nödsakade att anlita skattemedel för utgifternas finansiering medför detta att skattetrycket ökas i ofta redan hårt skattetyngda kommuner.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens bidragsframställning för 1963/64 upp-